

ročník I.

pondělí 25. ledna 2021

Turnov: polyfunkční centrum je před dokončením * Od Ještěda k Troskám
Valdštejn sčítal netopýry * **Rovensko: výročí smrti hrdinů Jasínka a Závorky**
Příběh Mnichova Hradiště * Stráž pod Ralskem: oprava morového sloupu
Skončil pivovar Klášter? * **Z Paříže do Tatobit: malíř Jan Dědina**

Košťálov

(Pavel Chymek, Košťálovské noviny)

Milý čtenáři!

Lidé jsou různí.

Staří, mladí. Zdraví, nemocní. Chudí a bohatí. Dobří a zlí. Levičáci a pravičáci. Vegetariáni a masožravci. A jako by nebyl svět už dostatečně rozdělený, vznikla nám tu další zed'. Lidé digitálního světa a lidé mimo něj.

Teď se vláda a spol ve své pohodlnosti snaží všechno řešit přes internet.

Koupě dálniční známky. Objednání si vakcíny.

A teď se také ukazuje, kolik lidí není takových věcí schopno. A nejde jen o to, že někteří lidé se ve světě jedniček a nul nevyznají. Všichni nemají počítače. Všichni nemají přístup k internetu.

Tak třeba já. Zatím mi nevypli elektřinu, dobrý. V této chvíli jsem připojen k internetu, ale nesmím se moc hýbat, nebo to zase zažbrblá a vypadnu. Počítač už taky není nejnovější model a často stávkuje... Umím odesílat mejly, jsem na fejbuku, ale neumím si přes internet koupit jízdenku a mé komentáře na fejzu se často neuloží. Kvůli tomu mám být vyřazen ze společnosti?

Jestliže budeme všechno řešit přes internet, tedy musí naše vrchnost zařídit, abychom měli rozšířený levný internet, dostupné počítače a také aby pro nás déle mladé existovali nějakí počítačovní poradci, ombudsmeni, aby nám ukázali, jak si třeba tu jízdenku na autobus koupit. Né, že mi někdo pošle návod, já potřebuju živého člověka, který mi to ukáže, protože já jsem potomkem opice.

Naše doba vytlačuje část společnosti ze svého středu – a bude to část stále se zvětšující, ať už z důvodu nedostatku materiálního nebo kapacity mozku. Vytlačena skupina dostává se mimo systém, je nekontrolovanou – a mnohdy nasranou. A oprávněně, protože kupovat si pět hodin dálniční známku, takhle já si budoucnost nepředstavuju. Internet má spojovat, ne rozdělovat. A rozšiřující se skupina vyštvaných a našťvaný lidí, to je v demokracii velmi, ale velmi nebezpečná věc.

f.

turnov

Turnovské polyfunkční centrum je před dokončením

Do konce února bude kompletně hotové Polyfunkční komunitní centrum ve Skálově ulici za Novou radnicí v Turnově. V průběhu března bude kolaudace. Nová budova bude sloužit jako komunitní polyfunkční centrum města Turnova.

Především zde získá odpovídající zázemí Fokus Turnov. Fungovat zde bude jeho Centrum denních služeb pro mentálně postižené a Sociálně terapeutická dílna pro duševně nemocné a psychiatrické klienty. Objekt bude dostupný pro další organizace i širokou turnovskou veřejnost. Sídlo bude využíváno na různé besedy na téma duševního zdraví,

komunitních služeb, nebude chybět konzultační místnost pro poradenství (např. sociálně znevýhodněných občanů nebo lidí v těžkých životních situacích). Městu Turnov se podařilo na stavbu získat dotaci z EU a státního rozpočtu bezmála 18 milionů korun, radnice přispěje čtyřmi miliony.

Časopis Od Ještěda k Troškám: loni a letos

V minulém roce vyšla tradičně čtyři čísla, neboť časopis OJKT je již řadu let čtvrtletníkem. Také vyšla dvě monotematická čísla, která byla věnována dvěma významným historikům z Turnova. Jedná se o prof. Josefa Pekaře a prof. Josefa Vítězslava Šimáka, od jejichž narození v minulém roce uplynulo 150 let. Jejich činnost je úzce spjata jak s naším regionem, tak přímo s časopisem OJKT, proto bylo v podstatě naší povinností připravit čísla na jejich počest. Monotematická čísla jsou raritním počinem.

V následujících letech plánujeme tento koncept zopakovat, neboť veřejnost odborná i laická tuto změnu velmi kvitovala. Pro druhé číslo roku 2021 plánujeme monotematické téma železnice (nejen) Českého ráje, poněvadž se jedná o významný dopravní fenomén, který náš region ovlivňuje více než sto padesát let.

Co bylo obsahem loňského, 43. ročníku OJKT?

První speciální číslo roku 2020 bylo věnováno Josefu Pekařovi. Časopis přinesl více než deset příspěvků, které pojednávaly nejen o vědeckém životě turnovského rodáka, ale snažily se postihnout i netradiční témata typu Josef Pekař jako básník nebo fotograf. Časopis byl ještě doplněn o recenze na nové regionální publikace. Sborníček měl poměrně velký ohlas, neboť se ho prodalo přes 700 výtisků.

Druhé číslo s kresbou budovy lomnického muzea na obálce mělo již různorodé tematické zaměření na náš region. Z šestnácti příspěvků jmenujme alespoň historickou studii *Květnové povstání 1945 v Železném Brodě* od Davida Řeřichy nebo popularizační článek *Největší kuriozity lomnického muzea* od jeho ředitele Jana Drahoňovského.

Třetí číslo bylo znovu speciální, tentokrát se zaměřilo na osobnost Josefa Vítězslava Šimáka. Znovu se nám povedlo oslovit regionální badatele i významné vědecké kapacity, kteří přispěli do tohoto speciálu.

Číslo otevřel sám Josef Vítězslav Šimák svojí básní *Pozdrav z Trosek*, kterou publikoval pod pseudonymem B. Jarovec. Jedenáct příspěvků se turnovského rodáka snažilo postihnout z několika různých pohledů. Oproti speciálnímu číslu s Josefem Pekařem byl zde větší důraz na korespondenční materiály a také na jeho vztah s turnovským muzeem. Tento speciál byl znovu doplněn o recenze na současnou regionální literaturu.

Poslední číslo roku 2020, tedy čtvrté, které je stále k dostání na prodejních místech, bylo znovu různorodé. Jmenujme alespoň tři hlavní články, a to *Rozbor kšaftovní knihy Českého Dubu*, *Expedice Peru 1970* nebo *Věřejná knihovna v Turnově slaví 200 let*.

Všechna čtyři čísla ještě spojuje ještě jedna věc: Všechny kresby jsou z dílny regionálního malíře Jiřího Lodeho, který pochází z Liberce, ale již řadu let žije v Turnově.

/ Jaroslav Kříž, (ředitel Městské knihovny A. Marka v Turnově), Turnovsko v akci

VLASTIVĚDNÝ SBORNÍK ČESKÉHO RÁJE A PODJEŠTĚDÍ **OD JEŠTĚDA K TROSKÁM**

Regionální časopis vychází čtvrtletně a informuje o zajímavostech našeho regionu (historie, příroda, literatura, současnost).

Pro rok 2021 připravujeme speciální druhé číslo, tentokrát s tématem železnice nejen Českého ráje.

Předplatné pro rok 2021 činí 264 Kč

(včetně poštovního a balného)

Objednávky posílejte na e-mail: jaroslav.kriz@seznam.cz

Turnovské muzeum – Exponát měsíce

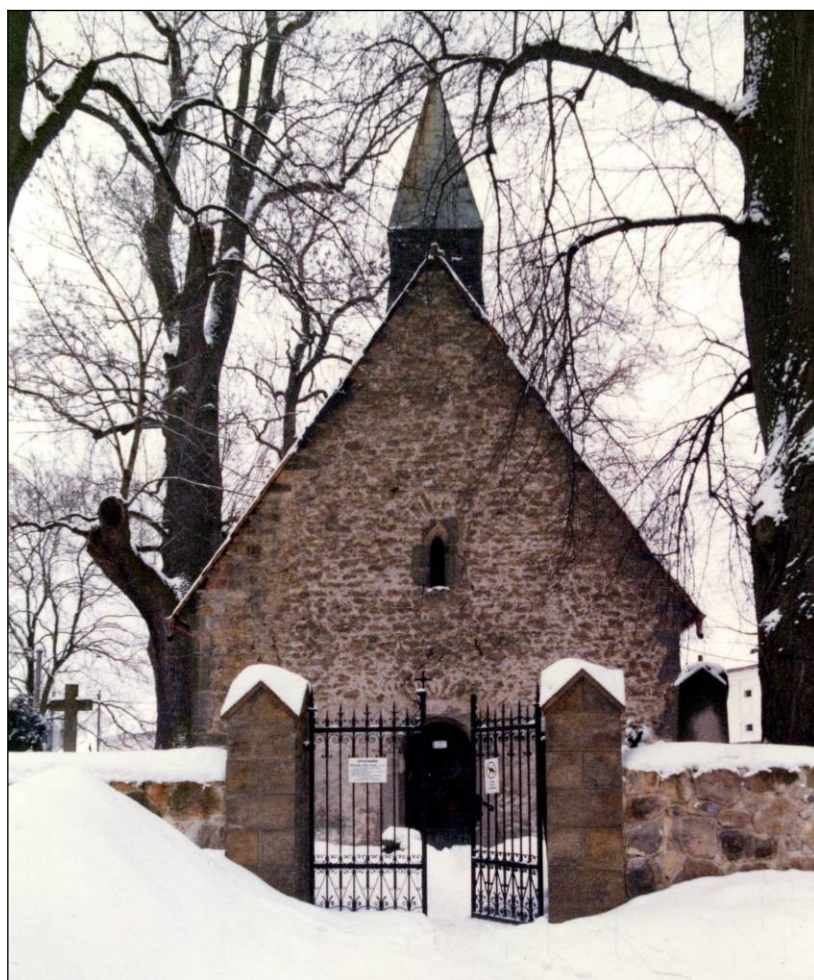
Turnovské muzeum Českého ráje je – jako skoro každá kulturní instituce – zavřené. Aby se na něj nezapomnělo, připravili pracovníci muzea facebookový seriál – **EXPONÁT MĚSÍCE**. Muzeum chce představit 12 top exponátů ze svých sbírek.

👉 EXPONÁT MĚSÍCE LEDNA

Bronzový křížek typu enkolpion z kostela sv. Jana Křtitele z Nudvojovic. Nudvojovický křížek lze poměrně dobře datovat a také určit místo jeho výroby. Početná skupina křížků tohoto typu se totiž našla ve východním Polsku v okolí Přemyšle a Čermna. Jde o nejmladší křížky typu enkolpion vyráběné před polovinou 13. století. Velmi pravděpodobně se zde totiž nacházela kovolitecká dílna provozovaná řemeslníky, kteří sem utekli z Kyjeva před vpádem Tatarů v roce 1241. Nudvojovický křížek byl užíván po poměrně dlouhý čas, o čemž svědčí nepříliš šetrná oprava železným hřebem...

Velmi zajímavá je otázka kdy a jak došlo k jeho „archeologizaci“ (uložení do země). Jde o předmět jednoduše ztracený? Nebo s ním byl kněz pohřben a při následném uložení dalšího zemřelého pod podlahu kostela byl hrob narušen? Na tyto otázky již bohužel nejsme schopni odpovědět.

Jde o bronzový, litý dvojdílný křížek zdobený po obou stranách poměrně vysokým reliéfem (šířka 58 mm, výška 87 mm). Přední část křížku zdobí reliéfní postava Krista, nad jeho hlavou po stranách kříže doprovázejí výjev nebeská tělesa – Slunce a Luna. Pod Kristovými pažemi po obou stranách kříže vystupuje nečitelný nápis. Medailony na koncích ramen kříže vyplňují reliéfní poprsí světců (nimby) doplněná nečitelnými nápisy. Středem kompozice druhé části enkolpia je stojící postava s aureolou a v prosebném gestu, oděná do dlouhého šatu se širokými rukávy - pravděpodobně Panna Marie. Medailony na koncích ramen vyplňují poprsí světců s nápisy: nahoře ΠΕΤΡΟΣ (PETROS), dolní nápis nečitelný, vlevo ἸΩΣΜΑ ([KH]OSMA), vpravo ΔΑΜΑ[Η] (DAME[N]).

Při archeologickém výzkumu, který se uskutečnil v rámci stavebních úprav v interiéru kostela sv. Jana Křtitele v Turnově – Nudvojovicích na přelomu let 2001 a 2002, byl přímo pod podlahou nalezen dutý bronzový dvojdílný křížek.

Ležel se v zásypové vrstvě nad nejmladšími hroby z poloviny 15. století. Jde o náprsní ostatkový kříž typu enkolpion nošený knězem.

Na našem území bylo dosud nalezeno 17 podobných ostatkových křížků, které se do Čech se dostaly jako import z území Kyjevské Rusi nebo z Byzance. Zde byly tyto křížky vyráběny od 11. do 13. století.

/ Facebook Muzea Českého ráje

Valdštejn hostí nejen turisty, ale i létající ospalce

Hrad Valdštejn patří již několik let k tradičním zimovištím a hnízdištím různých druhů netopýrů. Nejznámějším druhem na hradě je bezesporu vrápenec malý, který obecně patří mezi kriticky ohrožené druhy netopýrů v ČR. U tohoto netopýra je navíc zaznamenán výrazný pokles početnosti v rámci celé Evropy. Zimní kolonie vrápence malého na Valdštejně zahrnuje celkem 37 jedinců. Mezi další druhy netopýrů, kteří na Valdštejně přezimují, patří netopýr ušatý, netopýr řasnatý a jeden netopýr velký. Posledně jmenovaný „přespává“ v jeskyni na třetím skalním bloku. Ostatní se „zabydleli“ ve sklepení pod prvním nádvořím. Ve středu 13. ledna proběhlo sčítání netopýrů, kteří mají na hradě své oblíbené hnízdiště nejenom v létě, ale rovněž v zimě. Zimní kolonie v současné době čítá 40 jedinců.

Foto: Radim Štícha, Turnovské památky a cestovní ruch

Sledování ale nejsou jen živočichové, ale i kvalita vody v místních pramenech. Poslední rozbory z 15. ledna potvrdily, že pramen Boží voda i pramen pod Valdštejnem jsou pitné!

*

TATOBITY – Pro letošní rok připravilo vedení Tatobit projekty na opravu tří komunikací v obci, dále vytvoření nového dětského hřiště na Žlábku u hasičské zbrojnice, doplnění dětského hřiště u školy trampolínou a směrem do Průhona vybudování „pumptrackové“ dráhy. Ale to vše závisí na tom, jak Tatobity uspějí v dotacích, o které obec požádala.

V sobotu 16. ledna jsme si připomněli 78. výročí hrdinské smrti mjr. Františka Závorky a npor. Luboše Jasínka z paraskupiny Antimony, kteří svým činem zachránili obce Veselou a Rovensko před osudem Lidic a Ležáků. Bohužel vzhledem k okolnostem se nemohla uskutečnit tradiční vzpomínka za účasti představitelů města, kraje, Roty Nazdar i široké veřejnosti. Paní starostka tak uctila památku sama na pietních místech. Mimo to se tradičně sešlo několik příznivců vojenské historie, kteří vzpomněli události z roku 1943 položením věnce a kytic u pamětních desek. Na domku na plovárně, kde byli parašutisté zatčeni, a kde spolkli ampule s cyankáli, u domu Dr. Kruse, kde zemřeli a na rovenské radnici. Věncem jako obvykle vyrobil Milan Trakal, majitel Válečného muzea v Újezdě pod Troskami.

Letošní výročí připadlo na sobotu, tedy den, kdy se událost skutečně v ranních hodinách stala. Dokonce i počasí bylo podobné, jen chyběly hromady ledu, vytěžené z bazénů plovárny a určené pro sklepy rovenských hostinců. Tak snad za rok si budeme moct záchranu Rovenska a Veselé připomenout důstojně.

/ Z Veselé zdraví Tomáš Vávra – Fanouš

Foto u radnice: Milan, Leoš, Kristýnka, Fanouš; níže domek rovenské plovárny

lomnice n. p.

Policie ČR varuje, že v Lomnici nad Popelkou došlo v poslední době k několika případům krádeží u seniorů. Podvodník se vydává za pracovníka plynáren nebo distributora elektřiny a pod záminkou kontroly se snaží vetřít do domácností. Distributoři upozorňují, že jejich pracovníci mají vždy s sebou služební průkaz s fotografií a jejich identitu lze ověřit na bezplatných poruchových linkách. Buďte opatrní a nepouštějte cizí osoby k sobě do bytu nebo domu! V případě, že by měl někdo poznatky o této činnosti nebo byl nezjištěným poškozeným – kontaktujte Obvodní oddělení Policie ČR v Lomnici nad Popelkou (tel.: 974 477 600, e-mail: sm.oo.lomnice@pcr.cz).

železnobrodsko

**Na Poliklinice Železný Brod nově ordinuje ortoped ze semilské nemocnice MUDr. Mohamed Al-Ashabi. (MUDr. Behenský ukončil činnost.)
Ordinační hodiny jsou vždy ve čtvrtek od 10.00 - 16.00 hodin.
Nová ortopedická ambulance přijímá pacienty bez objednání .
Tel : 483 369 787, 773 115 051**

Zdroj: Fanouš

mnichovo hradiště

Příběh Mnichova Hradiště jde doslova na dračku!

Od 10. prosince je v prodeji objemná kniha o historii Mnichova Hradiště z pera regionálních historiků Pavla Sosnovce, Lenky Křížové a Jana Juřeny, která

na pětistovce stran odkrývá příběh města od nejstarších dob až po stavbu dopravního terminálu v roce 2019. Zájem o ní byl v prosinci mimořádný.

„Původně jsme plánovali prodej knihy z výdejního okénka, ale předvánoční rozvolnění protiepidemických opatření nám umožnilo začít ji distribuovat ve standardním provozu,“ uvádí jednatel Klubu Mnichovo Hradiště Dominik Malý a dodává, že jen za první týden se knihy prodalo přes 800 výtisků.

Autoři patří na poli regionální historie

za odborníky na slovo vzaté, kniha láká na velmi vkusné grafické zpracování, stovky obrazových příloh a vyobrazení a především se věnuje i obdobím, která dosud nebyla z pohledu historiografie systematicky zpracována.

/ Martin Weiss, KAMELOT

Až se zase uklidní ti různí PSI a šakali, bude kniha k mání za 495 Kč na několika distribučních místech (informační centrum, Knihkupectví-Papírnictví Hana Otáhalová, pokladna městského úřadu, městská knihovna) a také na e-shopu. Ten městu k využití nabídl Jan Nohýnek z firmy Nábytek Honza (<https://obchod.nabytek-honza.cz/Zdrave-spani/Dopluky/kniha-Pribeh-Mnichova-Hradiste/> menu-id-61).

*

VÝSTAVA OBRAZŮ JOSEFA MARKA – POMOZTE NÁM PROSÍM!

Vlastníte obraz
mnichovohradištského
učitele a malíře Josefa
Marka?

Zapůjčte nám jej
prosím na výstavu
a pomozte tak vytvořit
unikátní katalog jeho
děl – který chystáme
a který za to obdržíte!

Výstava je plánována
na podzim 2021 ke 100.
výročí narození!

HLASTE SE NA TEL.Č.: 326 771 001 NEBO muzeum@mnhradiste.cz

mnichovohradištsko

Pivovar Klášter utlumuje aktivitu. Je to konec?

Kdo by neznal klášterské pivo. V regionu jde o tradiční značku s mimořádnou tradicí. Pivovar Klášter letos oslavil 450 let své existence, místo pivních slavností však řeší nucený útlum a jeho zaměstnanci nejistou budoucnost. O krizi pivovaru patřícího do pivovarnické skupiny Lobkowitz informovalo jako první Rádio MB, následně se tématem začaly zabývat i celostátní deníky. Pivovar se stal v roce 2015 majetkem čínské státní společnosti Citic, která skupinu

Zdroj: Pivovary info

Pivovary Lobkowicz Group koupila. Investice se však nevyvíjela podle představ a nyní, pod vlivem ekonomických dopadů pandemie, se spekuluje o prodeji celé pivovarnické skupiny. V této souvislosti majitelé provádějí „inventuru“, jejíž součástí je i útlum aktivit pivovaru sídlícího v Klášteře Hradišti nad Jizerou. Podobný proces proběhl rovněž v Uherském Brodě a Vysokém Chlumci u Sedlčan. „My zatím neukončujeme nic. Pivovar je pouze v útlumu,“ řekla deníku Echo24 v prosinci ředitelka marketingu Pivovarů Lobkowicz Group Martina Husková. Potvrdit či vyvrátit informaci o tom, že na Klášteře výroba piva skončí, odmítla.

Pokud se však zopakuje praxe z Uherského Brodu, pivo značky Klášter sice z pultů obchodů a čepů nezmizí, na Klášteře už se ale vařit nebude a pod stejným názvem bude vyráběno v jiném pivovaru patřícím do holdingu. Této možnosti nahrává i skutečnost, že část zaměstnanců již byla informována o přesunu na skladnické a logistické pozice mimo výrobní areál v Klášteře Hradišti nad Jizerou.

/ Martin Weiss, KAMELOT

**SHOZ SNĚHU
a
RAMPOUCHŮ**
volejte 24 hodin
tel. 777 002 432

Kraj poskytne Severočeskému muzeu dotaci na restaurování sbírek

Dotaci na restaurování exponátů ze sbírek poskytne Severočeskému muzeu Liberecký kraj. Schválili to na svém zasedání 12. ledna krajszí radní. Kromě toho se muzeum dočká také lepšího zabezpečení sbírek v depozitářích, vybavení pro uložení sbírkových předmětů a zařízení a vybavení konzervátorské dílny a digitálního pracoviště.

Výdaje na celý projekt přesahují 47 milionů, krajský příspěvek je deset procent.

Na restaurování více než 1300 sbírkových předmětů v celkem 21 podsbírkách Severočeského muzea jde největší část peněz: 33 milionů korun, což představuje 70 procent rozpočtu.

„Severočeské muzeum má statisíce sbírkových předmětů nevyčísitelné hodnoty. Pokud jich restaurováním projde 1300, může to působit jako pár kusů. Bez dotace by to však v takovém rozsahu nešlo,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Restaurováním se v současném pojetí míní především to, aby daný předmět byl očištěn, zbaven dalších nanesených vrstev z minulosti a někdy i neodborně provedených restaurátorských zásahů, zakonzervován a případně citlivě doplněn o chybějící části. Cílem takového restaurování není, aby předmět vypadal jako nový, ale aby byly zachovány původní materiály a technologické postupy.

Zabezpečení sbírek v depozitářích, které pomohou peníze z projektu zajistit, se týká nákupu poplachových, zabezpečovacích, tísňových a kamerových systémů, mobilní klimatizace a hasicích přístrojů, stejně jako renovace a zvýšení bezpečnosti u vstupních dveří. Nákup vybavení konzervátorské dílny a digitálního pracoviště zahrnuje nářadí, skříně, regály, dílenský nábytek, obalový materiál, hardware i software, fotografickou techniku, spektrometr, skenovací zařízení, 3D Laser scanner, dron či speciální počítač. „To se netýká hlavní budovy muzea v liberecké Masarykově ulici, ale také jeho depozitářů v Mníšku, Harrachově, Jablonci nad Nisou, Liberci, Raspenavě a Sloupu v Čechách,“ doplnil radní kraje Jiří Ulvr.

Jan Mikulička, Liberecký kraj

Darujte nepotřebné věci přes portál Nevyhazujto.cz

Statutární město Liberec navázalo před rokem spolupráci s internetovým portálem Nevyhazujto.cz, který dává nepotřebným věcem další šanci. Odbor ekologie a veřejného prostoru Hlavním cílem portálu bylo vytvořit jednoduchý

webový prostor, kde mohou obyvatelé města jednoduše představit funkční věc, kterou již nepotřebují nebo nechtějí používat, a nabídnout ji někomu jinému, kdo by o ni ještě mohl mít zájem. Předávky probíhají zcela zdarma. Nabízející může jednoduše komunikovat s více zájemci najednou, aby mohla věc sloužit nadále co nejrychleji. K dispozici je také mobilní aplikace. Daný předmět tak neskončí v odpadu, ale jeho životnost se prodlužuje dále. Za uplynulý rok občané města zveřejnili přes 500 inzerátů. Nejčastěji lidé darují nábytek a vybavení domácnosti. Na základě tohoto zájmu a v souladu s Plánem odpadového hospodářství Rada města Liberce schválila pokračování spolupráce s portálem i na další období. Proto, pokud jste si pořídili nový nábytek nebo jiné

vybavení domácnosti, a je vám ho líto odvézt starý do sběrného dvora, zkuste jej předat někomu dalšímu na portálu www.liberec.nevyhazujto.cz.

Ralsko, Kozákov i Jizerská magistrála. Nový průvodce cyklistů krajem

Pětadvacet tipů na výlety a bezmála osm set kilometrů tras. To vše nabízí nový cyklistický průvodce, kterého vydal Liberecký kraj. Vybere si každý: některé trasy jsou vhodnější pro rodiny s dětmi, jiné pro ty, kteří dávají přednost elektrokolům, další zase pro milovníky náročných terénů. „Cykloturistika je v posledních letech jedním z velmi populárních způsobů pohybu v přírodě. Na kolech jezdí celé rodiny, skupiny i jednotlivci. V době pandemie se cyklistika už v loňském roce ukázala jako jedna z možných variant trávení dovolené nebo víkendů. Byla bych ráda, aby na jaře, až milovníci kol vyjedou, objevili i jiné oblasti našeho kraje, než jsou přetížené Jizerské hory nebo Český

ráj. I takové trasy v našich tipech na cyklovýlety najdou,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje. / Jan Mikulička, Liberecký kraj

jablonecko

Jablonečtí radní svým rozhodnutím doporučí na únorovém jednání zastupitelům odložit výstavbu Terminálu veřejné osobní dopravy v Jablonci nad Nisou. Důvodem je navýšení ceny projektu asi o 236 milionů. Nová cena by měla být 380 milionů bez DPH, s daní cca 460 milionů.

za humny

Stráži pod Ralskem se kdysi vyhnula epidemie. Zdejší morový sloup se teď opravuje

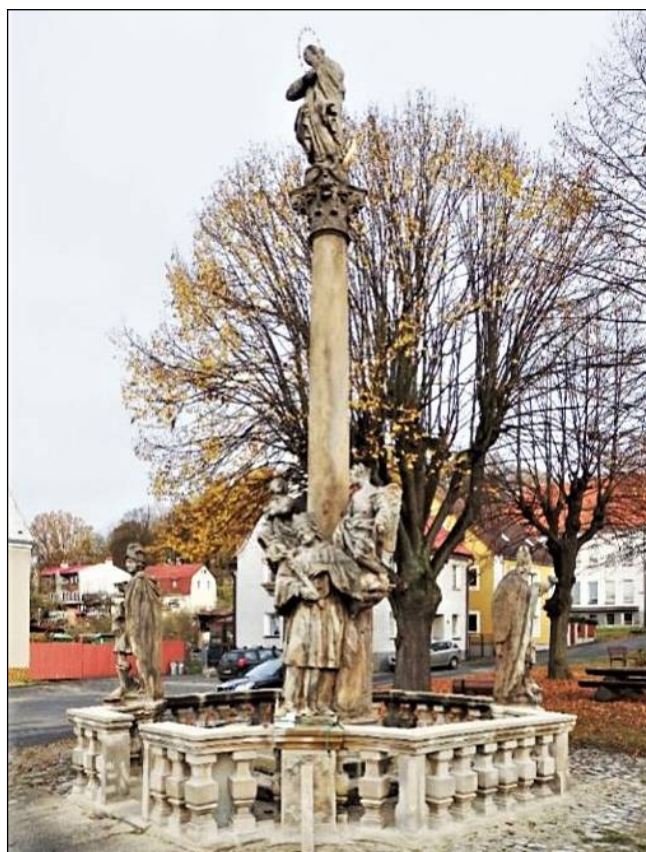
Koncem loňského roku pokračovali tři restaurátoři z Dubé na opravách strážského morového sloupu. I přes nevlídné počasí doplňovali chybějící detaily soch, chybějící hlavu d'ábla u nohou sv. Prokopa i celé části končetin, které obrousil zub času, povětrnostní vlivy nebo ruka vandalova.

Morový sloup je dominantou náměstí Stráže pod Ralskem. Byl postaven roku 1682 jako poděkování vyhnutí se morové epidemii roku 1680. Roku 1682 byla postavena socha Panny Marie, která byla v roce 1726 doplněna čtyřmi dalšími sochami v rozích balustrády - svatými Janem Nepomuckým, Floriánem, Šebestiánem a Prokopem. V druhé etapě obnovy sloupu se budou doplňovat chybějící artefakty – šípy, svatozář, berla, lucerny atd. Pokračování oprav by mělo být zahájeno v jarních měsících.

Ve spolupráci s pracovníky památkové péče byla také dokončena první etapa opravy hřbitovní zdi, pokračovala

3. etapa oprav fasád jižní strany kostela sv. Zikmunda. Dále bylo provedeno sešívání trhlin v ploše fasády a doplněny chybějící části korunní římsy. Kostel ve Stráži neslouží jen církvi, ale i k pořádání koncertů a jiných kulturních akcí.

/ Zdroj: Milan Mordačik, Milena Honzírková, Varta

Kostel sv. Zikmunda

MLADÁ BOLESLAV – Vyšel historický sborník Boleslavica '19–20. Z obsahu je vhodné zmínit zveřejněný rozsáhlý seznam kronik z území okresu Mladá Boleslav, nově objevené dokumenty ze života M. Jiřího Kezelia Bydžovského v Boleslavi nebo historii obnoveného boleslavského sboru Jednoty bratrské. Další příspěvky se věnují počátkům boleslavské dětské opatrovny, historii obecní policie v Kosmonosích, životu spisovatele a vlastence Josefa Macha, ohlasu revoluce v roce 1848 v Mnichově Hradišti, vzpomínce na rakouský pěší pluk č. 36 a jeho účasti ve válce 1866, připomenuto je i 100. výročí narození mladoboleslavského učitele a historika Jaroslava Kováře. Sborník lze zakoupit po domluvě na e-mailu jan.jurena@soapraha.cz .

výtvarno

Teplé mléko se sodovkou zachránilo Čechům malíře, kterého znovu objevujeme

Jan Dědina, malíř, ilustrátor a spisovatel, se narodil 1. září 1870 ve čtyři hodiny odpoledne na statku č. 3 ve Strakách u Nymburka v početné rodině sedláka Jana Dědiny a jeho ženy Kateřiny Jelínkové.

Vzdělával se v Pokračovací řemeslnické a obchodní škole v Mladé Boleslavi, absolvoval studia malby v Umělecko-průmyslové škole v Praze, kde byl žákem Františka Ženíška, a na Akademii výtvarných umění v malířském ateliéru Maxmiliána Pirnera a v sochařském ateliéru J. V. Myslbeka. Roku 1894 musel narukovat na vojnu. „Byl přidělen k 28. pluku, jenž sídlil v Praze. Stalo se tak na přímluvu Františka Ženíška, který svého žáka nechtěl ztratit z očí. Vypjatá atmosféra v Praze spojená s rozsáhlým zatýkáním členů hnutí Omladina přiměla rakouské úřady k odvelení českého pluku z Prahy do Tridentu. Ačkoliv služba zde nepatřila k nejtvrdějším, o čemž svědčí fakt, že v jejím průběhu Jan Dědina portrétoval ženy a přítelkyně důstojníků, na mladého umělce silně doléhala dusná vojenská atmosféra. Po šesti měsících zvolil dezerci, a to i s vědomím, že se pravděpodobně po dlouhá léta nebude moci

Dívčí snění, 1899

vrátit domů. Pod záminkou, že nutně potřebuje doplnit zásoby barev, se už z nákupu v Itálii nevrátil,“ napsal Pavel Fojtík, se kterým jsem se setkal, když chtěl umístit pamětní ceduli Dědinaova syna Ivo Gabriela na jeho rodný dům. Nacházel se totiž na bývalém území Dejvic, nyní na Hradčanech a dům byl přečíslován a pak zbořen – cedule je dnes na pravé části „nového“ paláce Škody na Hradčanské (správně by ale měla být na levé části objektu).

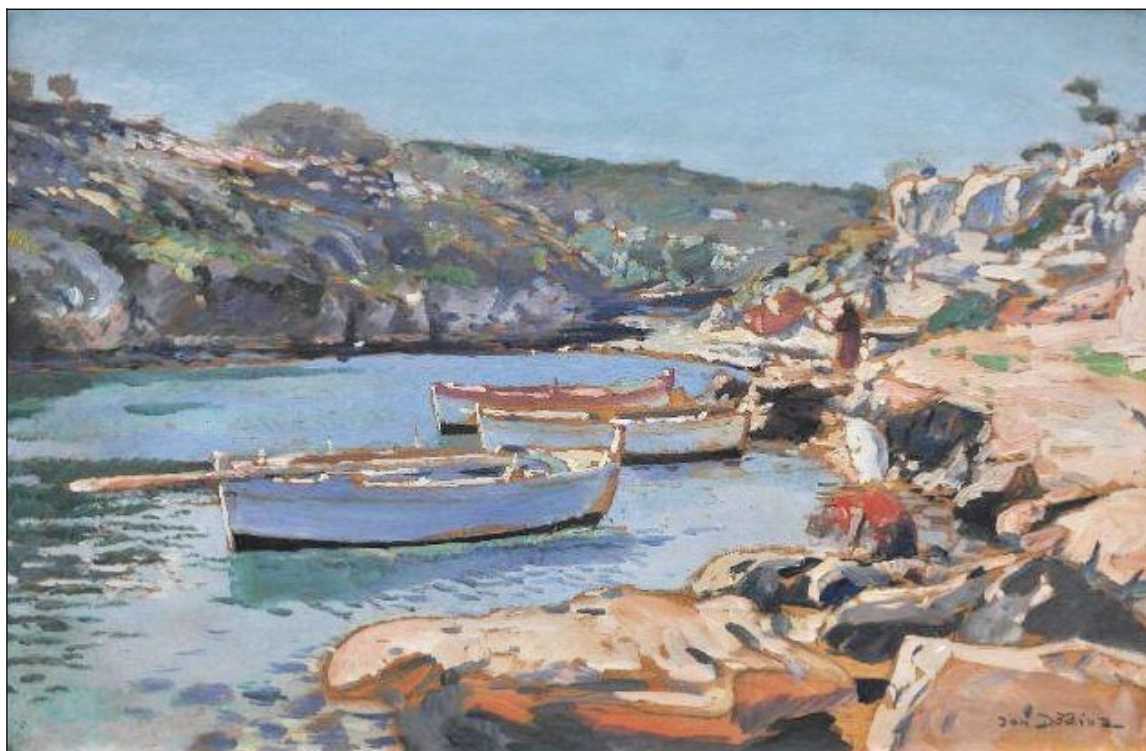
Na vojně byl Dědina zachvácen „*bronchiálním katarhem*“. Zcela zapomenutý malíř Rudolf Klíma vzpomínal: „Považoval se za souchotníkaře a měl za to, že v několika letech život dokončí. Chtěl umřít na svobodě, na půdě historické Itálie.

Avšak mírné podnebí italské jeho katarh zlepšilo.“

Po šestiměsíčním zaměstnání v milánské továrně Dědina zatoužil po Paříži.

O bydlení tam měl už postaráno, před Janem se tam dostal mladší bratr Václav, rytec a dobrý malíř (znám pod jménem Wenceslas Dédina). Také on dezertoval také z rakouské armády přes Anglii a v Paříži se živil jako kuchař.

Dědinové prožívali zpočátku těžké doby. Sdíleli společnou postel a přikrývkou

jim byl vojenský kabát. Lékaři radili nemocnému Dědinovi – chce to jih! Jednoho dne mu ale poradil jistý pařížský Čech, aby pil horké mléko se sodovkou, třikrát za den. To prý Dědinu uzdravilo – ne-li zcela, alespoň částečně. Dědina se zřekl kouření, kávy, čaje, piva i vína, žil pak život nesmírně pravidelný a asketický.

Na lepší časy se v Paříži začalo malíři blýskat díky přátelským vztahům, které tam panovaly mezi českými umělci a vůbec všemi Čechy. Od roku 1862 se Češi v Paříži scházeli každý čtvrtek v kavárně (v tzv. České Besedě) v ulici Montmartre, kde se dělili o své radosti i starosti. Brzy se o nadaném Dědinovi dozvěděli čeští umělci, kteří už si vydobyli respekt pařížské umělecké veřejnosti a mohli začínajícímu malíři pomoci k zakázkám. Šlo o Lud'ka Marolda a Alfonse Muchu, který už měl zařízen vlastní luxusní ateliér. „Dědinova cesta ke slávě začala krátkým Maroldovým psaním: ‘Přijedou hned ke mně, mám pro nich kšeft!’ Luděk Marold uvedl Dědinu do blízkosti slavného uherského malíře Mihalyho Munkacse, který po něm chtěl zhotovit kopii jednoho ze svých obrazů ‘Ecce homo’ za snovou odměnu – 1000 franků. Zakázka měla být hotova do týdne. Na první pohled snadno vydělané peníze, avšak obraz měřil na délku 10 a na šířku 7 metrů, a v tomto formátu se pohybovalo okolo padesáti figur. Dědina to ovšem zvládl a Munkacsy si jej tak oblíbil, že jej až do svého odjezdu zpátky do Uher dále zaměstnával. Vedle práce

v Munkacsyho ateliéru zbývá Dědinovi dostatek času na vlastní tvorbu, která jej posléze učiní slavným,“ prozradil Pavel Fojtík.

Roku 1900 Jan Dědina získal na Světové výstavě čestné uznání za portrétní olejomalbu své sestry Marie. Rok nato se poprvé zúčastnil slavného Salónu, na němž vystavil jeden akvarel. Také v dalších letech byl vyzýván k pravidelné účasti, což bylo bezesporu velké privilegium. V roce 1903 se stal členem Salonu a až do roku 1929 obesílal Salon vždy čtyřmi obrazy. Další pocty se české mu malíři dostalo od prezidenta Salonu Alberta Bertranda, od kterého dostal nabídku, aby vyzdobil čtyři stropy Malého paláce na Champs-Élysées a poté ztvárnil i hlavní strop v Comedie Francaise. Muzeum Louvre pak zakoupilo tři jeho obrazy.

Ačkoliv naše líčení navozuje dojem, že Dědinu živilo malování a vystavování obrazů, nebylo tomu tak. Podobně jako v případě Maroldově nebo Muchově velká část příjmů umělců žijících v Paříži pocházela z takzvané užitkové tvorby. Na volnou tvorbu, které si dnes tolik ceníme, zbýval umělcům málokdy čas. Ani Dědina nebyl výjimkou. Navrhoval plakáty na různé výstavy, plesy, divadelní představení; jeho ilustrace zdobily stránky předních časopisů.

Zcela odlišným úkolem byla práce na ilustrování knihy Jan Hus, pro kterou získal autora pražský nakladatel Jan Otto, vydavatel slavného slovníku. Kniha vyšla roku 1902 v Praze a o sedm let později i v Londýně. Spolutvůrcem knihy byl též Alfons Mucha.

V Nymburce při práci – a níže na zahradě

Malíř, kritik a Devětsilák Otakar Mrkvička (1898 v Příbrami – 1957 v Praze) viděl Dědinu jako malíře ve své době velmi populárního: „Jeho dívčí hlavičky

a šikézní ilustrace po způsobu Maroldově byly u obecnstva nadmíru oblíbeny. Však jich Zlatá Praha a jiné rodinné časopisy přinesly dost a dost: vždy líbivě upravené, elegantně nahozené lehkými akvarelovými skvrnami, v nichž se rozmývalo pozadí, z něhož vystupovala obyčejně mondénní pečlivě retušovaná tvářička nějaké krasavice z těch let po roku 1900, která nechtěla nic než se líbit. Nebylo divu, že se Jan Dédina uplatnil jako ilustrátor v Paříži.“

Dédina se časem usadil v Bretani. Na počátku 20. století prožíval jedno ze svých nejšťastnějších životních období. Postavil se pevně na vlastní nohy, oženil se s vyhlášenou pařížskou kráskou Jeanne Anceauxovou, která se posléze stala matkou jeho sedmi dětí. Rozvíjel vztahy s českými umělci, mezi jeho přátelé a známé v Paříži patřili Alfons Mucha, František Kupka, Bohumil Kafka a z francouzských sochařů Bourdelle, Rodinův žák, nebo Toulouse-Lautrec. A v neposlední řadě splácel stejnou přátelskou službou řadě mladších adeptů výtvarného umění, kteří přijížděli z Čech do metropole umění, třeba Mařatkovi.

Vábení domova ale bylo stále silnější. Po mnoha intervencích přátel i manželky u samotného císaře byla Dédinovi udělena amnestie za dezerci. Až roku 1908 se nechal František Josef I. obměkčit a se slovy: „Dobrý malíř, špatný voják!“ povolil Dédinovi návrat domů.

Krátce bydleli v Nymburku, brzy se usadili na Letné v novostavbě domu v Dobrovského ulici čp. 1078/32, podle místa narození syna Iva Gabriela (1922 – 1999 v Amsterdamu), hudebního skladatele, filozofa a ekologa (v cizině znám jako *Yvo Gabriel Dédina d'Anceaux*), žil těsně po válce v domě U Zlatého papouška na rohu ulic Milady Horákové a K Brusce, pak se přestěhovali do Bubenče na adresu Verdunská 23, tedy nad hospodu Orlík, dnes Potrefená husa.

Dědina se stal členem Jednoty výtvarných umělců, zapojil se do národně obrozenecké tematiky akademické malby, ve které ustrnul a podobně jako Alfons Mucha už nesdílel nástup maliřské moderny. Patřil k pilným ilustrátorům časopisů (*Zlatá Praha, Světozor, Ženské listy, aj.*) a ilustrátorům knih, často z nakladatelství Eduarda Weinfurtera. Věnoval se také psaní filozoficko-náboženských knih.

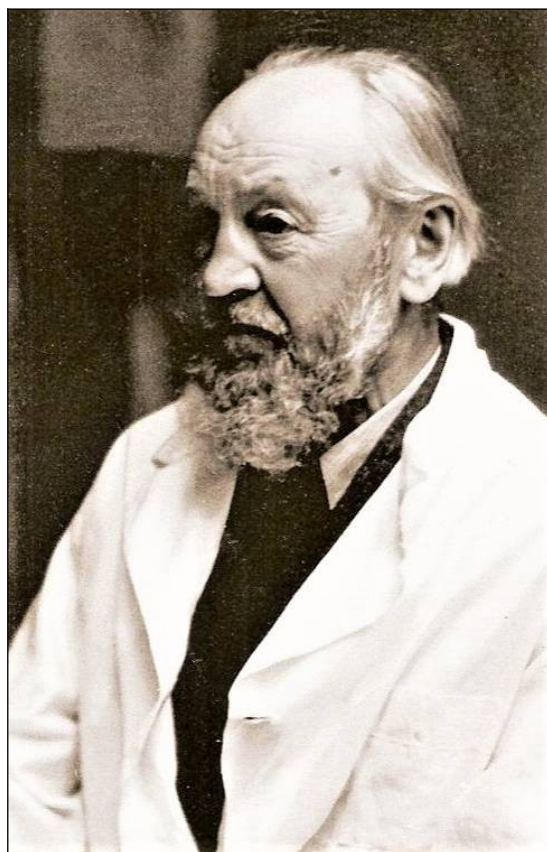
Po razii gestapa v bytě Dědinových, kdy mu byly zabaveny Rodinovy a Bourdellovy plastiky, a po smrti manželky Jeanne Anceaux v roce 1943 se

Vila v Tatobitech, 1930

malíř trvale usadil v Tatobitech na úbočí Kozákova, kde měl dům s ateliérem a velkou zahradou, a dokončoval zde už dříve započatá díla nebo se věnoval častým portrétním zakázkám. V posledních letech svůj záměr obrátil k biblickým tématům. V soukromém životě se těšil ze své početné rodiny. Společně se sourozenci vydal paměti svého otce (Bejvávalo) a sám vzpomínal na své přátele (*Moji přátele umělci*). Životní kruh malíře se uzavřel 14. ledna 1955.

Zdroje: Rudolf Klíma, Český svět, 1908; Otakar Mrkvička, Lidové noviny, 1940; Pavel Fojtík: Neprávem zapomenutý malíř

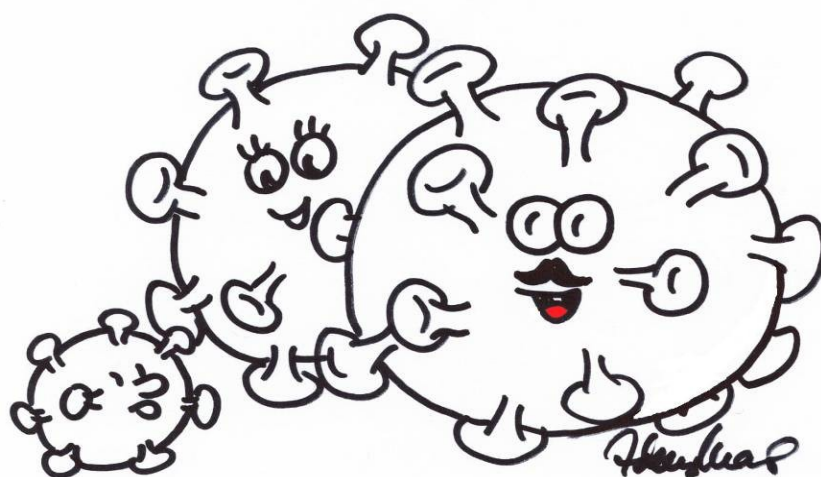

hrdý okýnko

Michal Hrdý

sorry

Tak ti nevím mámo, nepřijde ti, že nám mladej už začal mutovat?

Zdeněk Mareš

Omar

Marek Simon

Trosečník – kulturně společenský e-zin * vydavatel a redaktor: Milan Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * rozšiřování vítáno, opisování taky
nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!